

SENSORVEILEDNING

Emnekode:	SAM102
Emnenavn: 4 studentgrupper har dette emnet våren 2023	Geografi og samfunnsfaglige metoder 1: 22maglu 5-10 20maglu 5-10 20maglu 1-7 Frie fagstudenter (årsstudenter)
Eksamensform:	Muntlig eksamen med varighet på ca. 30-40 minutter.
Dato:	3 og 4 mai, 2023
Faglærer(e):	Gitte Motzfeldt Ronald Nolet
Eventuelt: Kandidatene deles inn i grupper på 2-3 personer. Det blir gitt ett døgn forberedelsestid der kandidatene tildeles en problemstilling de skal drøfte sammen under eksamineringen. Deretter åpnes det for spørsmål/fordypning fra sensorene. Individuell karaktersetting	

Karakterregel: A–F.

Antall kandidater: ca. 34, 17 eksamenspar (8 par + 9 par)

Emneansvar: Gitte Motzfeldt

Forslag til fordeling på kommisjoner:

Ronald og Judith: 4 onsdagen, 4 torsdag

Gitte og Rolf: 5 onsdagen, 4 torsdagen

Sensorordning

Intern og ekstern sensor.

Vurderingskriterier basert på karakterskala som benyttes av høyskolen:

symbol	betegnelse	generell, ikke fagspesifikk beskrivelse av vurderingskriterier
A	fremragende	Fremragende prestasjon som klart utmerker seg. Kandidaten viser svært god vurderingsevne og stor grad av selvstendighet.
B	meget god	Meget god prestasjon. Kandidaten viser meget god vurderingsevne og selvstendighet.
C	god	Jevnt god prestasjon som er tilfredsstillende på de fleste områder. Kandidaten viser god vurderingsevne og selvstendighet på de viktigste områdene.
D	nokså god	En akseptabel prestasjon med noen vesentlige mangler. Kandidaten viser en viss grad av vurderingsevne og selvstendighet.
E	tilstrekkelig	Prestasjonen tilfredsstiller minimumskravene, men heller ikke mer. Kandidaten viser liten vurderingsevne og selvstendighet.
F	ikke bestått	Prestasjon som ikke tilfredsstiller de faglige minimumskravene. Kandidaten viser både manglende vurderingsevne og selvstendighet.

Ønskelig kompetanse vist av kandidaten:

- Avgrense og besvare spørsmålet/problemstillingen
- Bruke relevant teori og kunnskap knyttet til problemstillingen
- Reflektere og drøfte/argumentere ved å trekke inn teori og kunnskap og på en selvstendig og relevant måte.
- Vise sammenhenger og perspektivmangfold i faget og didaktikken
- Vise forståelse for fagbegreper
- Viser refleksjoner over samfunns- og geografifagets egenart og kompetanseutvikling.
- Vise profesjonsfaglig forståelse
- Brukes relevante eksempler og aktualiteter der det er hensiktsmessig
- Benytte relevant litteratur og kunne henvise til litteraturen

Strykarakter viser svært liten grad av måloppnåelse på alle områder.

For alle problemstillinger

Studenten velger hva som bør vektlegges/trekkes inn for å belyse og diskutere problemstillingen på best mulig og presis måte. Det er derfor ulike måter å besvare en problemstilling på.

Undervisning: Skal beskrive deler av undervisningen det er viktig at sensor kjenner til.

Undervisningens innhold:

- **Befolkningsgeografi og bærekraftig utvikling:** undervisning og kompetanse for bærekraftig utvikling. Perspektivmangfold i både undervisning og syn på samfunnsutvikling. Teorier som Malthus, Marx og Boserup (inkludert Ny-malthusiansk- og ny-marxistisk tenkning). Matsikkerhet og bærekraftig utvikling. Demografiske overganger, global befolkningsutvikling, modeller, den demografiske overgangen og befolkningspolitikk. Sentralisering og byutvikling i Norge og verden. Flytting, konurbasjoner og gentrifisering, sentrum/periferi. Teorier om

<p>urbanisering. Bygeografi, differensiering og Bærekraftig byutvikling – herunder: grønne byer, smarte byer og motstandsdyktige byer.</p> <ul style="list-style-type: none">- Urbefolkning, marginalisering og livsgrunnlag (herunder samene spesielt). Urbefolkninger i møte med storsamfunnet, tilpasning til naturgrunnlaget, levekår og marginalisering. Makt, politikk og matsikkerhet.- Vær, klima og landformer: globale sirkulasjonssystemer, klima og vær, vær- og klimafenomen globalt og lokalt (Norge), tilbakekoblingsmekanismer, klimaendringer, konsekvenser og tilpasninger i Norge og ulike samfunn i verden, samt på ulik skala. IPCC arbeid med klima og klimarobust utvikling. Jordas oppbygning med indre og ytre krefter, jordskjelv og vulkanisme, erosjons- og forvittringsprosesser, landformer skapt av vann og is med eksempler for betydning for menneskelig bosetning og livsgrunnlag.- Profesjonsfaglig og didaktisk arbeid: Bærekraftig utvikling er et gjennomgående tema i emnet. Et kritisk blikk på bærekraftig utvikling, spenninger og dilemmaer mellom samfunn-natur. Det er spesielt lagt vekt på arbeid med bærekraftig utvikling med dets tre dimensjoner, bærekraftsdidaktikk (hva som kjennetegner undervisning for bærekraftig utvikling, undervisningstradisjoner, om, i, som og for bærekraftig utvikling, handlingskompetanse) og Tren Tanken didaktikk med utforskende og metakognitive læringsstrategier. Fagfornyelsen med kompetanseutvikling og ferdighetstrening. Utforsking og kritisk tenkning er sentralt.- Ekskursjonsdidaktikk, med vitenskapelige tenkemåter, og kartografi med øvingsoppgaver i utforskende og tverrfaglig didaktikk som kart fra minne og «mental mapping».
<ul style="list-style-type: none">- For studentene på trinn 1-7: eget undervisningsopplegg på begynneropplæring i samfunnsfag over to dager, rettet inn mot 1-4 trinn. Spesielt vekt på didaktisk arbeid innenfor tema bærekraftig utvikling og bruk av Minecraft i undervisningen

Judith og Ronald eksaminerer følgende problemstillinger:

1. Diskuter på hvilke måter ulike syn på befolkningsutvikling har påvirket diskusjonen om klima, mat og bærekraftig samfunnsutvikling?

Hvordan kan dere arbeide med dette temaet i skolen? Redegjør for didaktisk valg og begrunn disse.

2. Diskuter på hvilke måter økt vekst og velstand kan være en hindring for fremtidig generasjoner i Norge og verden?

Hvordan kan dere arbeide med dette temaet i skolen? Redegjør for didaktisk valg og begrunn disse.

Rolf og Gitte eksaminerer følgende problemstillinger:

3. Diskuter på hvilke måter lokalsamfunnet kan tas i bruk når en skal undervise om, i, som og for bærekraftig utvikling for å fremme perspektivmangfold i natur-samfunnsutvikling.

Hvordan kan dere arbeide med dette temaet i skolen? Redegjør for didaktisk valg og begrunn disse?

4. Diskutere på hvilke måter klima påvirker menneskers levesett og levekår i ulike deler av verden?

Hvordan kan dere arbeide med dette temaet i skolen? Redegjør for didaktisk valg og begrunn disse.

Kandidatene holder en ca. 15 minutter forberedt diskusjon

Deretter blir det ca. 20 min utforskende samtale og refleksjoner

Kilder – Det bør ikke være tvil om hvor kandidatene har hentet argumenter, redegjørelser og perspektiver fra.

Litteraturliste LSAM102, våren 2023

Litteraturlisten er sist oppdatert november, 2022

Andreassen, B., og Olsen, T. (red) (2020), Urfolk og nasjonale minoriteter i skole og lærerutdanning. Kap. 1, 2 og 8. Fagbokforlaget.

Aasetre, J. og Cruickshank, J. (2020). Innføring i miljø- og ressursgeografi. Fagbokforlaget. Den samiske reindriften, Kap 10.

Benjaminsen, T. A og Svarstad, H. (2017) Politisk økologi: Miljø, mennesker og makt. Kapittel 9. Universitetsforlaget, Oslo. Tilgjengelig i Canvas

Eidsvik, E, Et al. (2019), Verda og Vi, Det Norske Samlaget. Kap. 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 14

Eriksen, Gregers, K. «Bærekraftig utvikling som samfunnsfaglig tema». I Bedre Skole nr. 2. 2017. Tilgjengelig

her: <https://www.utdanningsnytt.no/files/2019/06/27/Bedre%20Skole%20202017.pdf>

Jordhus-Lier, David og Kristian Stokke (red), (2017) Samfunnsgeografi: En innføring. Cappelen Damm Akademisk. (kap. 15, 22, 24 og 25) ISBN 9788202567422 Bare tilgjengelig online og kan lastet ned i ulike formater fra:

<https://press.nordicopenaccess.no/index.php/noasp/catalog/book/14>

Klemsdal, T. (2002). Landformene i Østfold. Natur i Østfold, 21(2/1), 7-31. (24 sider)
Tilgjengelig digitalt:
http://nhm2.uio.no/botanisk/nbf/ofa/nio2002/2_landformer.pdf

Klein, Judith (2020). Bærekraftig utvikling i skolen. PEDLEX. Vigmostad og Bjørke AS

Mikkelsen, Rolf og Per Jarle Sætre (red.) (2022). Geografididaktikk for klasserommet. (4. utg.) [Oslo]: Cappelen Damm akademisk.

Miljødirektoratet, Sjette hovedrapport fra FNs klimapanel (2021-2022) – hva sier den:
<https://www.miljodirektoratet.no/ansvarsomrader/klima/fns-klimapanel-ipcc/dette-sier-fns-klimapanel/sjette-hovedrapport/>

Nolet, R. Bjørshol, S. (2017), Utforskning i alle fag. Cappelen Damm Akademisk. (Kap. 1,2,8)

[NRK - Noe er i ferd med å skje med Norge: https://www.nrk.no/jakten-pa-klimaendringene-1.14375177](https://www.nrk.no/jakten-pa-klimaendringene-1.14375177)

NUPI skole, HHD artikler, 2022: [Dragkamp om klima - HHD Artikkel | NUPI](#)

Kvamme, O. A. og Sæther E. (red) «Bærekraftsdidaktikk», Fagbokforlaget. Kapittel 5: side 97-114 er pensum (17 sider). Tilgjengelig i Canvas

Ott, Annelie, Kritisk tenkning og bærekraft i fagfornyelsen», i Kritisk tenkning i samfunnsfag kap. 2, Universitetsforlaget 2019. Tilgjengelig i Canvas.

Rosling, H. (2014), DON'T PANIC — Hans Rosling showing the facts about population:
<https://www.gapminder.org/videos/dont-panic-the-facts-about-population/> eller
<https://www.youtube.com/watch?v=FAcK2knC08E&t=7s>
Gapminder Foundation, 2014

Ryen, E, og Kirsti, J. (2020), Bærekraftig utvikling som tverrfaglig tema i grunnskolen naturfag og samfunnsfag – en læreplananalyse. Tilgjengelig online:
[https://www.idunn.no/npt/2020/03/baerekraftig utvikling som tverrfaglig tema i grunnskolen_n](https://www.idunn.no/npt/2020/03/baerekraftig_utvikling_som_tverrfaglig_tema_i_grunnskolen_n)

Sinnes, A. (2021). Utdanning for bærekraftig utvikling: Hva, hvorfor og hvordan? Oslo: Universitetsforlaget Kap 4: side 54-72, Kap 2: side 28-39. Tilgjengelig i Canvas

Sinnes, A. (2020). Action Takk! Hva kan skolen lære av unge menneskers handlinger for bærekraftig utvikling? S. 209-230. Gyldendal

Paasche, Ø. og Kolstad, E. (2022). Hva er klima. Universitetsforlaget

Vandsemb, Berit Helene, Befolkning og utvikling. I utvikling: en innføring i utviklingsstudiet, redigert av Eriksen, Tore Linne, Feldberg, Karen Brit, Kristiansand, Cappelen Damm Akademisk, 2013. s. 187-211 Tilgjengelig i Canvas